

KOHTUJURISTI ETTEPANEK

JULIANE KOKOTT

esitatud 15. jaanuaril 2009¹(1)

Kohtuasi C-357/07

TNT Post UK Ltd

The Queen

versus

The Commissioners of Her Majesty's Revenue & Customs

(eelotsusetaotlus, mille esitas High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Ühendkuningriik))

Kuues käibemaksudirektiiv – Maksuvabad tehingud – Riiklike postiteenistuste mõiste –
Universaalteenus – Neutraalse maksustamise põhimõte

I. Sissejuhatus

1. High Court of Justice of England and Wales (Administrative Court) (Ühendkuningriik) palub käesolevas asjas tõlgendada kuuenda käibemaksudirektiivi⁽²⁾ artikli 13 A osa lõike 1 punkti a, mis näeb ette „riiklike postiteenistuste” osutatavate teenuste maksuvabastuse. Eelkõige tuleb kindlaks teha selle mõiste tähendus liberaliseeritud postiteenuste turul.
2. TNT Post UK Limited (edaspidi „TNT”) vaidleb põhikohtuasjas vastu sellele, et kõik Ühendkuningriigis universaalteenuseid pakkuva Royal Mail Group Limited’i (edaspidi „Royal Mail”) osutatavad postiteenused on käibemaksust vabastatud, kuid kõikide muude teenuseosutajate teenused on käibemaksuga maksustatud. Kaebuse esitaja arvates ei eksisteeri Ühendkuningriigi täielikult liberaliseeritud turul enam „riiklike postiteenistusi” ning seega ei saa vabastust enam anda. Kui aga vabastus on kohaldatav universaalteenuste osutaja suhtes, tekib küsimus, kas vabastust tuleb kohaldada kõigi selle teenuste suhtes või ainult teatavate teenuste suhtes ja milliste neist.
3. Menetluses osalenud liikmesriikide seisukohad erinevad üksteisest märkimisväärselt. Arvamused ulatuvad Ühendkuningriigi tava aktsepteerimisest kuni igasuguste vabastuste keelamiseni liberaliseeritud turul. Seega ei saa garanteerida, et kuuendat direktiivi tõlgendatakse ja kohaldatakse selles suhtes ühetaoliselt. Sellest tulenevalt on komisjon esitanud kolme liikmesriigi vastu liikmesriigi kohustuse rikkumise hagi – mõnel juhul seetõttu, et nad ei kohalda vabastust, ja mõnel juhul seepärast, et nad kohaldavad vabastust liiga laiaulatuslikult.⁽³⁾
4. Vastused käesolevas asjas esitatud küsimustele ei mõjuta mitte ainult kõiki postiteenuseid

kasutavaid eratarbijaid. Vabastuse ulatuse kindlaksmääramine võib mõjutada ka liikmesriikide postiteenuste turu arengut. Euroopa Kohtu otsusest sõltub, kas määratud universaalteenuste osutaja muutub vastuste tulemusena tugevamaks ning muudab konkurentidele turuletuleku raskemaks või on neil vastupidine efekt.

II. Õiguslik raamistik

A. Ühenduse õigus

5. Kuuenda direktiivi artikli 13 A osas, mis kannab pealkirja „Maksuvabastus teatava avalikes huvides tegutsemise puhul”, on sätestatud muu hulgas:

„1. Ilma et see piiraks ühenduse muude sätete kohaldamist, vabastavad liikmesriigid enda kehtestatud tingimustel, mille eesmärk on tagada maksuvabastuse nõuetekohane ja arusaadav kohaldamine ning ennetada võimalikku maksudest kõrvalehoidumist, maksustamise vältimist ja muid kuritarvitusi, maksust järgmised tegevusalad:

a) riiklike postiteenistuste poolt teenuste, v.a reisijateveo- ja telekommunikatsiooniteenuste osutamine ja nendega seotud kauba tarnimine; ...”(4)

6. Direktiiviga 97/67/EÜ(5) (edaspidi „postidirektiiv”) on kehtestatud postiteenuste siseturu ühtsed eeskirjad. See näeb muu hulgas ette universaalse postiteenuse osutamise tingimused.

7. Postidirektiivi artikkel 2 sisaldab muu hulgas järgmisi mõisteid:

„2. postivõrk – korraldussüsteem ja vahendid, mida universaalteenuse osutaja kasutab või selle osutajad kasutavad eelkõige järgmiseks:

– universaalteenuse osutamise kohustusega hõlmatud postisaadetiste kogumine kogu territooriumi juurdepääsupunktides,

– kõnealuste saadetiste vedu postivõrgu juurdepääsupunktist jaotuskeskusesse ja nende käitlemine,

– saadetistel märgitud adressaatidele jaotamine;

[...]

13. universaalteenuse osutaja – liikmesriigis universaalset postiteenust või selle osi osutav avalik-õiguslik või eraõiguslik postiteenuse osutaja, kelle andmed on esitatud komisjonile kooskõlas artikliga 4; [...]”

8. Liikmesriikide kohustused seoses universaalteenuse osutamisega on sätestatud muu hulgas direktiivi 97/67/EÜ artiklis 3, mis sisaldab järgmisi sätteid:

„1. Liikmesriigid tagavad, et kasutajatel on õigus universaalteenusele, mis hõlmab kindlaksmääratud kvaliteediga postiteenuse pidevat osutamist nende territooriumi igas punktis kõikidele kasutajatele sobiva hinnaga.

2. Selleks võtavad liikmesriigid meetmeid, et kontakt- ja juurdepääsupunktide tiheduse tagamisel arvestada kasutajate vajadusi.

3. Liikmesriigid võtavad meetmeid, et universaalteenus oleks tagatud vähemalt viiel tööpäeval nädalas, välja arvatud erandlikel asjaoludel või geograafilistel eritingimustel, vähemalt järgmises ulatuses:

- üks kogumine,
- üks kättetoimetamine kõigile füüsilistele isikutele kodudesse või juriidilistele isikutele nende tööruumidesse või siseriikliku reguleeriva asutuse kindlaksmääratud erandtingimustel üks kättetoimetamine asjakohasesse kohta. [...]

7. Käesolevas artiklis määratletud universaalteenus hõlmab nii siseriiklikke kui ka rahvusvahelisi postiteenuseid."

9. Kuni direktiivi 2008/6/EÜ(6) jõustumiseni 27. veebruaril 2008, oli direktiivi 97/67/EÜ artikli 7 lõike 1 sõnastus järgmine:

„Liikmesriigid võivad universaalteenuse säilitamise tagamiseks vajalikul määral jätkata teenuste reserveerimist universaalteenuse osutaja(te)le. Need teenused piirduvad üksnes siseriikliku kirjavahetuse ja sissetulevate rahvusvaheliste kirjasaadetiste kogumise, sorteerimise, transportimise ja kättetoimetamisega, olenemata sellest, kas tegemist on kiirendatud kättetoimetamisega või mitte, järgmiste kaalu- ja hinnapiirangute raames. Alates 1. jaanuarist 2003 on kaalupiirang 100 grammi ja alates 1. jaanuarist 2006 on kaalupiirang 50 grammi. Neid kaalupiiranguid ei kohaldata alates 1. jaanuarist 2003, kui hind võrdub võimaliku kiireima standardikategooria esimese kaaluastme kirjasaadetise kolmekordse üldhinnaga või on sellest kõrgem, ega alates 1. jaanuarist 2006, kui hind võrdub kahe ja poole kordse üldhinnaga või on sellest kõrgem. [...]”.

B. Siseriiklik õigus

10. Nagu kuues direktiiv ette nägi, vabastati postiteenused käibemaksust Ühendkuningriigis 1994. aasta käibemaksuseaduse (Value Added Tax Act 1994, 2000. aastal muudetud kujul) artikli 31 lõikega 1 koosmõjus 9. lisa 3. rühma punktidega 1 ja 2. Vastavalt kõnealustele sätetele on Post Office Company poolne postisaadetiste vedu ja kõik tema osutatavad postisaadetiste veoga seotud teenused käibemaksust vabastatud.

11. Post Office Company all mõeldakse äriühingut Royal Mail Holdings plc, kellel puhtalt valdusettevõtjana puudub iseseisev majandustegevus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus sedastas, et maksuhaldur laiendas 1994. aasta käibemaksuseaduse alusel, mida on muudetud aastal 2000, Post Office Company’le antud vabastust kõigile äriühingu Royal Mail Holdings plc 100% osalusega tütarettvõtjatele, kes osutavad postiteenuseid.

12. 2000. aasta postiteenuste seaduse artiklis 4 on määratletud universaalse postiteenuse mõiste. See on postiteenus, mis hõlmab põhimõtteliselt kogu riigi territooriumi ja peab tagama esiteks kõigil tööpäevadel vähemalt ühe kättetoimetamise kõigile isikutele nende kodudesse Ühendkuningriigis ja teiseks vähemalt ühe postipakkide kogumise igal tööpäeval selleks ette nähtud juurdepääsupunktides. Lisaks sellele peab universaalne postiteenus hõlmama muude teenuste hulgas asjaomaste postisaadetiste vedu ühest kohast teise ning sellega seoses selliste postisaadetiste vastuvõtmist, kogumist, sorteerimist ja kättetoimetamist taskukohase hinnaga, mis kehtestatakse kogu Ühendkuningriigis kohaldatavate ühtsete riiklike tariifide alusel.

13. 2000. aasta postiteenuste seaduse tähenduses käsitatakse universaalteenuse osutajana iga isikut, kelle nime on asjaomane minister postidirektiivi artikli 4 kohaselt edastanud Euroopa

Komisjonile ning keda on sellest informeeritud.

III. Asjaolud, eelotsuse küsimused ja kohtumenetlus

14. Ühendkuningriigi postiteenuste turg liberaliseeriti täielikult 1. jaanuaril 2006. Litsentsi postisaadetiste edastamiseks nende kaalust sõltumata võis anda igale taotlejale, kes oli täitnud ettenähtud tingimused.
15. Royal Mail on praegu ainuke universaalteenuse pakkuja Ühendkuningriigis, kellest on teatatud komisjonile. Vastavalt talle antud tegevusloale lasub Royal Mailil terve hulk kohustusi, mille seas on eeskätt kohustus tagada postiteenuste osutamine kogu Ühendkuningriigi territooriumil ühtse ja taskukohase hinnaga.
16. Lisaks sellele on Royal Mail kohustatud postiteenuste osutamisel looma üldsuse jaoks piisava juurdepääsupunktide võrgustiku, tagama igal tööpäeval kättetoimetamise igal Ühendkuningriigi aadressil ja kogumise kõigist juurdepääsupunktidest ning teatavatest kvaliteedinõuetest kinnipidamise, eeskätt esimese klassi kirjasaadetiste kiire kättetoimetamise, üldjuhul järgmisel tööpäeval.
17. Royal Maili integreeritud ja kogu riiki hõlmav postivõrk teenindab 6 päeval nädalas umbes 27 miljonit aadressi, 113 000 kirjakasti, 14 200 postkontorit ja 90 000 ameti- või äriruumi. Royal Mailil on Ühendkuningriigis kokku umbes 185 000 töötajat.
18. Võttes arvesse Royal Maili tegevust seoses „kirjasaadetistega”, kehtivad peaaegu 90%?le tema tegevusest, mõõdetuna tulu alusel, tingimused ja õigusnormid, mida erinevalt kõigist teistest Ühendkuningriigi postiteenuse osutajatest peab järgima vaid tema.
19. Alates 2002. aasta detsembrist on TNT-l postiteenuste osutamise litsents ning ta võib liberaliseerimise tulemusena sarnaselt Royal Mailile toimetada Ühendkuningriigi piires ilma piiranguteta kätte kõiki kirju. Praegu pakub TNT ainult „eelnevaid teenuseid” (*upstream services*). Need hõlmavad saadetiste kogumist, posti mehhaniseeritud või teatavatel juhtudel käsitsi sorteerimise teenust, selle töötlemist ja Royal Maili kesksetesse juurdepääsupunktidesse toimetamist.
20. Royal Mail ja TNT on kohustatud maksma litsentsitasu, mille suurus sõltub käibest. Mõned kahe postiteenuste osutaja tegevusloa tingimused erinevad aga oluliselt. Royal Mailile kehtivad rangemad nõuded, mis puudutavad eeskätt hinnakontrolli, teenuste sagedust, hõlmatust, klientide juurdepääsu, kvaliteedinõudeid, kaebuste menetlemist ja postiteenuste osutamise tingimuste muutmise korda.
21. Lisaks sellele on Royal Mail kohustatud oma litsentsi kohaselt osutama TNT-le „järgnevaid teenuseid” (*downstream services*). Need hõlmavad TNT poolt Royal Maili kesksetesse juurdepääsupunktidesse toimetatud eelnevalt sorteeritud ja töödeldud saadetiste vedu ja kättetoimetamist adressaatidele.
22. Royal Mail on 1994. aasta käibemaksuseaduse kehtiva versiooni kohaselt käibemaksust vabastatud postisaadetiste veo osas, samal ajal kui teiste postiteenuse osutajate poolt, nagu TNT, osutatavate teenuste suhtes kohaldatakse ilma piiranguteta tavalist käibemaksumäära 17,5%.
23. TNT hinnangul moodustavad ärialased postisaadetised umbes 85% kõigist postisaadetistest Ühendkuningriigis. Ligikaudu 40% sellistest saadetistest on pärit ettevõtetest, kes ei saa kogu makstud sisendkäibemaksu tagasi nõuda; need on peamiselt finantsteenuste osutajad, kes moodustavad TNT ärialaste postisaadetiste peamise turu. Seega on TNT huvides

vähendada oma äriklientidelt nõutava käibemaksu suurust nii palju kui võimalik.

24. Seepärast esitas TNT High Court of Justice of England and Wales'ile (Administrative Court) Royal Maili 1994. aasta käibemaksuseaduse 9. lisa 3. rühma kohase käibemaksust vabastamise seaduslikkuse kohtuliku kontrolli taotluse. Selle menetlemise käigus esitas High Court 12. juuli 2007. aasta määrusega Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

1) a) Kuidas tuleb tõlgendada kuuenda käibemaksudirektiivi (direktiiv 77/388/EMÜ) artikli 13 A osa lõike 1 punktis a (nüüd direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkt a) sisalduvat mõistet „riiklikud postiteenistused”?

b) Kas selle mõiste tõlgendamist mõjutavad asjaolud, et liikmesriigis on postiteenused liberaliseeritud, puuduvad reserveeritud teenused direktiivi 97/67/EÜ mõttes ja et seal on vaid üks määratud universaalteenuse osutaja, kellest on komisjoni nimetatud direktiivi kohaselt teavitatud (nagu Royal Mail Ühendkuningriigis)?

c) Kas antud kohtuasja asjaoludel (mis on välja toodud ülal punktis b) hõlmab see mõiste

i) vaid ühte määratud universaalteenuse osutajat (nagu Royal Mail Ühendkuningriigis) või

ii) ka eraõiguslikku postiteenuse osutajat (nagu TNT Post)?

2) Kas antud kohtuasja asjaoludel tuleb kuuenda käibemaksudirektiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a (nüüd direktiivi 2006/112 artikli 132 lõike 1 punkt a) tõlgendada nii, et see kohustab või lubab liikmesriigil maksust vabastada kõik „riiklike postiteenistuste” osutatavad postiteenused?

3) Kui liikmesriigid on kohustatud või neil on lubatud vabastada mõned, kuid mitte kõik „riiklike postiteenistuste” osutatavad teenused, siis milliste kriteeriumide alusel sellised teenused määratakse?”

25. Euroopa Kohtu menetluses esitasid märkusi TNT, Royal Mail, ning Iirimaa, Kreeka, Saksamaa, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriigi valitsus ning komisjon.

IV. Õiguslik hinnang

A. Esimene eelotsuse küsimus

26. Esimene küsimus on jagatud kolmeks osaks, mida ma käsitlen koos. See puudutab sisuliselt kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a isikulise kohaldamisala kindlaksmääramist. Kõnealuse sätte kohaselt peavad liikmesriigid vabastama käibemaksust „riiklike postiteenistuste poolt teenuste, v.a reisijateveo- ja telekommunikatsiooniteenuste osutamise ja nendega seotud kauba tarnimise”.

27. High Court soovib teada, kas täielikult liberaliseeritud postiteenuste turul võib üldse veel rääkida riiklikest postiteenistustest, kelle teenused on käibemaksust vabastatud, ja millised postiteenuste osutajad nende hulka kuuluvad.

28. TNT ning Soome ja Rootsi valitsus kinnitavad, viidates kohtujurist Geelhoed'i ettepanekule kohtuasjas Dansk Postordrening,(7) et postiteenuste vabastamine ei ole enam pärast teatavate teenuste reserveerimise kaotamist õigustatud. Royal Mail, teised osalevad liikmesriigid ning komisjon väidavad seevastu, et käesolevatel tingimustel tuleks universaalteenuste osutajat (osutajaid) käsitada riikliku postiteenistusena, kelle teenused on käibemaksust vabastatud.

– Riiklike postiteenistuste mõiste tõlgendamine õiguslikku konteksti ning käibemaksust

vabastamise tähendust ja eesmärki arvesse võttes

29. Esmalt tuleks märkida, et kuuenda direktiivi artikli 13 A osas loetletud maksuvabastused on seotud tegevustega, mis on üldistes huvides, millest annab tunnistust ka artikli 13 A osa pealkiri. Lisaks postiteenustele on artikli 13 A osa sätete kohaselt käibemaksust vabastatud ka tervishoiu- ja sotsiaalhooldusteenused ning religiooni, hariduse, kultuuri ja spordi valdkonnas osutatavad teenused.

30. Kõnealuseid teenuseid ühendab see, et need rahuldavad elanikkonna põhivajadusi ning neid osutavad sageli riiklikud mittetulundusorganisatsioonid. 1977. aastal lisas seadusandja nende põhivajaduste hulka ka postiteenuste osutamise. Neid elulisi teenuseid tuleb üldsusele osutada mõistliku hinnaga ning käibemaksuvabalt.(8)

31. Ühest küljest lähtus ühenduse seadusandja valides teenuseid, mis tuli kuuenda direktiivi artikli 13 kohaselt vabastada käibemaksust, maksuvabastustest, mis olid liikmesriikides kõnealuse direktiivi vastuvõtmise ajal juba olemas. Teisest küljest püüdis seadusandja piirata maksuvabastuste arvu, kuna need moodustavad erandi üldpõhimõttest, mille kohaselt maksustatakse käibemaksuga iga teenus, mille maksukohustuslane on tasu eest osutanud.(9)

32. Võttes arvesse maksuvabastuste erandlikku iseloomu, tuleb neid tõlgendada kitsalt.(10) Seega ei kuulu kuuenda direktiivi artikli 13 A osa kohaldamisalasse kõik tegevused, mis on üldistes huvides, vaid üksnes need, mida on kõnealuses sättes loetletud ja üksikasjalikult kirjeldatud.(11) See ei too aga kaasa seda, et artiklis 13 loetletud maksuvabastusi kirjeldavaid termineid peaks tõlgendama nii, et nende mõju kaob.(12)

33. Selleks et nende kohaldamisala veelgi piirata, oli paljude vabastuste puhul ette nähtud, et teenuseid peavad osutama konkreetset isikud või asutused. Näiteks meditsiiniline abi on vabastatud ainult juhul, kui seda osutab spetsiaalse kvalifikatsiooniga meditsiinipersonal (kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkt c).(13)

34. Mitmeid teisi vabastusi on võimalik kohaldada ainult juhul, kui asjaomaseid teenuseid osutavad avalik-õiguslikud organisatsioonid või teised asjaomases riigis tunnustatud asutused (vt kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punktid b, g, h, i, n ja p). See põhineb seisukohal, mille kohaselt eksisteerib vabastust õigustav üldine huvi ainult juhul, kui selliseid teenuseid osutab riigi kontrollitav asutus. Riigi kontroll tagab eeskätt teenuse kvaliteedi ja selle mõistliku hinna.

35. Euroopa Kohus on juba kohtuasjas komisjon vs. Saksamaa(14) postiteenuste kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a kohase käibemaksust vabastamise kohta märkinud, et selle sätte kohaldamisalasse kuuluvad ainult teenused, mida osutavad riiklikud postiteenistused selle mõiste organisatoorses tähenduses. Artikli 13 A osa kohaselt vabastatud teenuseid ei määratleta puhtalt materiaalsele või funktsionaalsele tunnustele viidates.(15)

36. Seega tagab artikli 13 A osa lõike 1 punktis a kasutatud sõnastus, et käibemaksust vabastatakse ainult need teenused, mida osutab postiteenistus ise otse klientidele. Vabastatud ei ole aga see osa teenustest, mida osutavad postiteenistustele kolmandad isikud, nagu postisaadetiste õhu- ja raudteevedu eri postkontorite vahel.(16)

37. Teisest küljest ei ole Euroopa Kohus teinud mõiste „riiklikud postiteenistused” kasutamisest järeldusi, et see viitab ainult avalik-õiguslikele teenuseosutajatele. Euroopa Kohus on hoopis seisukohal, et vabastust saab kohaldada ka litsentsi omavate eraettevõtjate osutatavate teenuste suhtes.(17) Erinevalt muudest maksuvabastustest ei näe kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkt a konkreetselt ette, et postiteenuseid peab osutama *avalik-õiguslik asutus*.

38. On tõsi, et direktiivi vastuvõtmise ajal 1977. aastal puudus ka vajadus teha vahet avalik-õiguslike ja eraõiguslike teenuseosutajate vahel, kuna postiteenuste osutamise monopol kuulus siis riigile.
39. Sellest ajast on postiteenuste korraldus aga märkimisväärselt muutunud. Postidirektiivi ülevõtmise tulemusena kadusid järk-järgult riiklikud monopolid ning turg avanes konkureerivatele teenuseosutajatele.
40. Seda valdkonda puudutava käibemaksuvabastuse reserveerimine ainult riiklikele postiteenuste osutajatele või vabastuse kohaldamise täielik lõpetamine, kui riiklikud teenuseosutajad puuduvad, ei oleks kooskõlas kuuenda direktiivi eesmärkidega. Ka äriühing võib põhimõtteliselt olla riiklik postiteenistus kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a tähenduses, kui see osutab üldist huvi teenivaid postiteenuseid endise riikliku monopoli kõrval või selle asemel.(18)
41. Kõnealuse maksuvabastuse sätestamine kuuenda direktiivi artikli 13 A osas näitab, et selle eesmärk on vältida käibemaksu kehtestamist postiteenustele, mida peetakse üldhuviteenusteks ja mille osutamine mõistliku hinna eest on üldistes huvides.(19)
42. See eesmärk ei ole postiteenuste turu liberaliseerimisega oma tähtsust minetanud.
43. Sellest tulenevalt lähtutakse postidirektiivi artikli 2 punktis 2 sellest, et „postivõrk” on jätkuvalt olemas ning määratletakse see kui korraldussüsteem ja vahendid, mida universaalteenuse osutaja(d) kasutab (kasutavad). Postidirektiivi artikliga 3 tagatakse, et kasutajatel peab ka riikliku postimonopoli puudumisel olema õigus universaalteenusele, mis hõlmab kindlaksmääratud kvaliteediga postiteenuse pidevat osutamist nende territooriumi igas punktis kõikidele kasutajatele sobiva hinnaga. Artikkel 12 näeb ette, et universaalteenuste hulka kuuluvate teenuste hind peab olema sobiv ja vastama kuludele, ning annab liikmesriikidele õiguse otsustada kohaldada kogu oma riigi territooriumil ühtset hinda.
44. Ühenduse seadusandja on nende universaalteenuste suhtes kohaldatavate nõuete kehtestamisega kindlaks määranud teenused, mille pakkumine on üldistes huvides. Postidirektiiv sätestab sellega seoses ainult miinimumnõuded.(20) Seega ei saa selle sätetest teha lõplikke järeldusi selle kohta, millised teenusepakkujad ja teenused jäävad käibemaksuvabastuse kohaldamisalasse liikmesriigi konkreetses õiguslikus raamistikus.
45. Lisaks sellele on tõsi, et postidirektiiv ja kuues käibemaksudirektiiv kuuluvad üsna erinevatesse õigussfääridesse ning nendega reguleeritakse erinevaid asju, nagu on märkinud ka Rootsi valitsus. Postidirektiiv moodustab üldraamistiku postiturgude korraldamise jaoks ja see ei sisalda ühtegi viidet postiteenuste käibemaksuga maksustamisele. Kuues direktiiv kehtestab omakorda ühendust hõlmava käibemaksusüsteemi ning käsitleb postiteenuseid ainult pealiskaudselt.
46. See aga ei takista võtmast kuuenda direktiivi tõlgendamisel arvesse postivõrkude osutatavaid universaalteenuseid käsitlevate postidirektiivi sätete aluseks olevaid hinnanguid. Mõlema õigusakti eesmärk on sama: tagada postiteenuste üldine osutamine taskukohase tasu eest.
47. See argument räägib selle kasuks, et praegustes tingimustes tuleb universaalteenuseid osutavaid *avaliku postivõrgu* operaatoreid pidada *riiklikeks postiteenistusteks* kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a tähenduses.

48. Royal Mail ning Iirimaa, Kreeka, Rootsi ja Ühendkuningriigi valitsus on aga vastu sellele, et kuuenda käibemaksudirektiivi tõlgendamisel tuleks arvesse võtta postidirektiivi. Nad väidavad, et postidirektiivi alusel, mis tugineb EÜ artiklile 95, ei saa muuta maksualaseid õigusnorme, mis tuleb EÜ artikli 93 kohaselt vastu võtta ühehäälselt. Kui seadusandja eesmärk oleks olnud kohandada postiteenuseid puudutavat käibemaksuvabastust, oleks ta võinud muuta seda õigusnormi näiteks siis, kui kuues direktiiv asendati direktiiviga 2006/112(21).

49. Nende vastuväidetega ei saa siiski nõustuda. Käesoleva kohtuasja puhul ei ole küsimus kuuenda direktiivi muutmises, vaid selle tõlgendamises õigusnormi eesmärki silmas pidades. Sellega seoses tuleb sõnastuse piires võtta arvesse faktilisi asjaolusid ja ühenduse õigust vabastuse kohaldamise ajal.(22)

50. Euroopa Kohtu praktikaga on kooskõlas viitamine kuuenda direktiivi mõistete tõlgendamisel asjaomastele ühenduse õigusnormidele, mis ei käsitle maksuõigust niivõrd, kuivõrd need taotleavad sarnaseid eesmärke. Näiteks tõlgendas Euroopa Kohus kohtuasjas Abbey National eriotstarbelise investeerimisfondi haldamise mõistet kuuenda direktiivi artikli 13 B osa punkti d alapunkti 6 tähenduses, kasutades nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiivis 85/611/EMÜ(23) avatud investeerimisfonde (UCITS) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta, sätestatud asjaomast mõistet.(24)

– Vabastuse kohaldamine pärast teatavate teenuste reserveerimise kaotamist

51. Lisaks väidavad TNT ning Soome ja Rootsi valitsus, viidates kohtujurist Geelhoedi ettepanekule kohtuasjas Dansk Postordreforening,(25) et maksuvabastus on kohaldatav ainult seni, kuni eksisteerivad teatavatele teenuseosutajatele reserveeritud postiteenused. Kohtujurist oli tõepoolest seisukohal, et postiettevõtjad täidavad maksust vabastatud avalikku ülesannet ainult reserveeritud teenuseid osutades. Teenuseid, mis kuuluvad universaalteenuste hulka, kuid ei ole reserveeritud ainult ühele teenuseosutajale, osutatakse tavalistes konkurentsitingimustes ja need on puhtalt ärilist laadi.(26)

52. Tegelikult ei nõua postidirektiivi artikkel 7 veel täielikku liberaliseerimist, vaid annab võimaluse reserveerida rangelt piiratud hulga teenuseid ühele või mitmele teenuseosutajale. Ühendkuningriik ja paljud teised liikmesriigid seda võimalust siiski enam ei kasuta.

53. Sellest hoolimata on liikmesriikidel postidirektiivi artikli 4 kohaselt jätkuvalt kohustus tagada liberaliseeritud turul universaalteenuste osutamine. Eeskätt on nad kohustatud tagama, et universaalteenuse osutaja(d) peab (peavad) kinni postidirektiivi artiklites 3–6 ja 12 sätestatud kvaliteeti ja hinda puudutavatest nõuetest.

54. Ühendkuningriik on täitnud need kohustused, pannes Royal Maili vastutama universaalteenuse tagamise eest ning kehtestades talle selleks antud litsentsis vastavad tingimused. Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitas, erinevad need universaalteenuse osutamise litsentsi tingimused märkimisväärselt muude Ühendkuningriigi postiteenuse osutajate tegevusele kehtestatud tingimustest.

55. Seega ei osuta universaalteenuse osutajad oma teenuseid täiesti vabal turul, mis kujuneb üksnes majanduslike kaalutluste alusel, isegi siis, kui nad ei saa ainuõigusi. Selle asemel täidavad nad ka üldsuse huve teenivat ülesannet, olles riigi spetsiaalse kontrolli all. Järelikult on universaalteenuse osutajate käsitlemine riiklike postiteenistustena kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a tähenduses ning nende teenuste vabastamine käibemaksust kooskõlas kõnealuse sätte eesmärgiga.

56. Sellega seoses tuleb meeles pidada, et teatavate teenuste reserveerimise eesmärk on tagada universaalteenuse toimimine majanduslikult tasakaalustatud tingimustes, nagu ilmneb ka postidirektiivi põhjendusest 16. Seega on reserveerimise eesmärk säilitada universaalteenuse osutaja majanduslik tasakaal, et võimaldada tal täita üldist huvi teenivat ülesannet.(27) Kui jätta kõrvale universaalteenustega seotud kulude katmine, siis ei põhine teatavate teenuste reserveerimine mõnel kaugeleulatuval üldise huvi teenimise kaalutlusel. Seepärast ei ole põhjust teha kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punktis a sätestatud maksuvabastus sõltuvaks teatavate teenuste reserveerimisest, kuna universaalteenuse tagamine on ka siis sama palju üldistes huvides, kui selle majanduslikku alust ei ole vaja luua ainuõigusi andes.

57. Lisaks sellele viib teatavate teenuste reserveerimisel põhinev tõlgendus selleni, et kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkt a kaotaks paljudes liikmesriikides kogu oma mõju ning sellist tagajärge tuleks maksuvabastuse kitsa tõlgendamise nõudest hoolimata võimaluse korral vältida.(28)

– Tõlgendamine neutraalse maksustamise põhimõttest lähtudes

58. Lõpuks jääb mul üle veel uurida TNT ning Rootsi ja Soome valitsuse esitatud väidet, mille kohaselt rikub universaalteenuste käibemaksust vabastamine liberaliseeritud turul neutraalse maksustamise põhimõtet ning kahjustab konkurentsi.

59. Neutraalse maksustamise põhimõte, mis moodustab ühtse käibemaksusüsteemi lahutamatu osa ja millega kooskõlas tuleb maksuvabastusi tõlgendada, keelab samalaadseid tehinguid tegevaid ettevõtjaid käibemaksuga maksustamisel erinevalt kohelda.(29) See hõlmab ka erinevast kohtlemisest käibemaksuga maksustamisel tulenevate konkurentsimoонutuste kõrvaldamise põhimõtet.(30)

60. TNT?l ning Rootsi ja Soome valitsustel on õigus selles, et neutraalsuse põhimõtet järgitakse igal juhul siis, kui maksuvabastust kohaldatakse ainult teenuseosutajate suhtes, kes osutavad reserveeritud postiteenuseid. Ainuõiguste andmisega ühele teenuseosutajale tehakse juba algusest saadik võimatuks teise ettevõtja poolsed sarnased tehingud, mille erinev maksualane kohtlemine rikuks neutraalsuse põhimõtet.

61. Sellest ei tulene siiski, et neutraalsuse põhimõtet on automaatselt rikutud, kui maksuvabastus ei põhine sellise iseloomuga teenustel nagu seda on reserveeritud teenused, vaid kohaldatakse kõigi universaalteenuste suhtes. Tegelikult on üksnes universaalteenuste osutaja osutatud teenuste vabastamine kooskõlas neutraalsuse põhimõttega, kui kõnealused teenused ei ole nende suhtes kohaldatavatest õiguslikest erinormidest tulenevalt võrreldavad teiste postiteenuse osutajate teenustega, ning seetõttu ei too see kaasa konkurentsimoонutusi.

62. Royal Maili poolt tagatud üldist huvi teeniva universaalteenuse sisuks on see, et kõikidele kasutajatele pakutakse kogu territooriumil teatav hulk fikseeritud tariifiga teenuseid. Royal Mail on eeskätt kohustatud tagama kindlaksmääratud arvu juurdepääsupunkte (postkaste ja postkontoreid), millest korjatakse postisaadetisi vähemalt korra igal tööpäeval. Ta peab toimetama kõik lubatud saadetised kõigile isikutele Ühendkuningriigis kätte mõistliku ja ühtse tasu eest ega tohi näiteks keelduda postisaadetiste kättetoimetamisest kaugematesse piirkondadesse või nõustuda seda tegema ainult suurema tasu eest. Lisaks sellele peab ta toimetama posti igal tööpäeval kätte kõigisse kodudesse ja ameti- või äriruumidesse.

63. TNT?l ei ole kohustust pakkuda võrreldavaid teenuseid. Seega ei nõua maksustamise neutraalsuse põhimõtte tingimata, et TNT ja Royal Maili tehinguid tuleks maksustamisel võrdselt kohelda. TNT võib tõepoolest osutada mõnda teenust, mis on samaväärne Royal Maili osutatud

teenusega, nagu näiteks postisaadetiste kogumine ja sorteerimine. Maksust vabastatud universaalteenus seisneb aga just postivõrgu haldamises süsteemis, mis koosneb infrastruktuurielementidest ning konkreetse tasu eest osutatavatest kindla kvaliteediga teenustest. Järelikult sõltub tehingute võrreldavuse hindamine mitte ainult üksikute teenuste võrdlemisest, vaid asjaolust, et need moodustavad osa kõigest postivõrgu pakutavatest teenustest.(31)

64. Seda, kas see kehtib universaalteenuste osutaja kõigi või ainult teatavate tegevuste puhul, tuleb uurida teisele küsimusele vastamise käigus.

65. Maksustamise seisukohast on igal juhul tähtsusetu, kas universaalteenuste osutaja nimi on postidirektiivi artikli 4 kohaselt komisjonile edastatud või mitte. Otsustav on üksnes asjaomase teenuseosutaja pakutavate teenuste vastavus universaalteenustele sisulisest seisukohast ja nende osutamise tagamine teatavaks ajavahemikuks teenuseosutajale antud litsentsis sätestatud tingimustega või õigusaktides sätestatud nõuetega. See tähendab, et erinevus sisuliselt sarnaste teenuste maksustamises, mis on tingitud ainult sellest, et neid osutava ettevõtja nimi on edastatud komisjonile, oleks vastuolus neutraalsuse põhimõttega.

66. Eespool kirjeldatud silmas pidades tuleks esimesele küsimusele vastata, et „riiklikud postiteenistused” kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a tähenduses on postiteenuste osutajad, kes tagavad universaalteenuste osutamise. Maksuvabastuse kohaldamine ei eelda teatavate universaalteenuste reserveerimist teenuseosutaja(te)le.

B. *Teine ja kolmas küsimus*

67. Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkt a hõlmab kõiki vabastuse kohaldamisalasse kuuluvate postiteenuste osutajate teostatud tehinguid. Kui kõik teenuseosutaja teenused ei ole käibemaksust vabastatud, palutakse kolmanda küsimusega Euroopa Kohtul esitada kriteeriumid, mille põhjal eristada, millised teenused on maksust vabastatud ja millised mitte. Kuna need kaks küsimust on üksteisega tihedalt seotud, käsitlen neid koos.

68. Royal Maili ning Iirimaa, Ühendkuningriigi ja Kreeka valitsuse sõnul viitab vabastuse sõnastus ainult teenuseosutajale ega eelda teenuseosutaja eri tehingute eristamist. Komisjon ja Saksamaa valitsus on aga vastupidisel arvamusel, väites, et vabastus on mõeldud kohaldamiseks ainult nende universaalteenuste osutajate osutatavate teenuste suhtes, mis kuuluvad otseselt universaalteenuste hulka. Komisjoni arvates ei kuulu nende teenuste hulka teatavate hulgisaadetiste kättetoimetamine, mis ei tohiks olla maksust vabastatud. Saksamaa valitsuse arvates ei kuulu maksuvabastuse kohaldamisalasse teenused, mida osutatakse läbirääkimiste teel kokku lepitud tingimustel ja tariifidega.

69. Sellega seoses tuleb veel kord meenutada, et kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a kohaselt tuleb maksust vabastada riiklike postiteenistuste poolt teenuste osutamine ja nendega seotud kauba tarnimine. Peale reisijateveo ja telekommunikatsiooniteenuste, mis on nimetatud sätte kohaldamisalast sõnaselgelt välja arvatud, ei viidata selles ühelegi konkreetsele riiklike postiteenistuste osutatavale teenusele.

70. Seega kinnitab selle sõnastus esmapilgul Royal Maili ning teda toetavate valitsuste seisukohta. Nende arusaama vabastusest toetab ka see, et see võimaldab maksust vabastatud tehingute selget piiritlemist, kuna ilma täiendava eristamiseta oleks vaja kontrollida ainult seda, kes tehingu teostab.

71. Kui aga ainukeseks tegelikult rakendatavaks kriteeriumiks oleks see, et teenused peavad olema osutatud riiklike postiteenistuste poolt, tuleks käibemaksust vabastada ka postiteenustega

mitteseotud tehingud, nagu kantseleitarvete või kingituste müük postkontorites. See oleks selgelt vastuolus vabastuse tähenduse ja eesmärgiga, milleks on teatavate üldist huvi teenivate teenuste osutamise käibemaksuvabastus. Lisaks sellele ei järgitaks sel puhul ei neutraalse maksustamise põhimõtet ega seda, et käibemaksust vabastamist kui erandit tuleb tõlgendada kitsalt.

72. Nende nõuete arvesse võtmiseks tuleb vabastust kohaldada ainult riiklike postiteenistuste osutatavate teenuste suhtes, mida need tulenevalt oma staatusest ka osutavad. Nagu ilmnas esimesele küsimusele antud vastusest, on vabastuse eesmärk soodustada nende postivõrgu pakutavate teenuste osutamist, mille tagamine on üldistes huvides ning selles suhtes tuleb arvesse võtta postidirektiiviga vastu võetud lähenemisviisi.

73. On tõsi, et kuuenda käibemaksudirektiivi mõistete ühtne tõlgendamine on vajalik.⁽³²⁾ Kuna postidirektiiv aga universaalteenuse mõistet täielikult ei ühtlusta, võivad liikmesriigid määratleda universaalteenuste hulka kuuluvate teenuste ja nende osade mõistet erinevalt, mis mõjutab ka postiteenuste vabastamist käibemaksust.

74. Euroopa Kohus märkis juba kohtuotsuses komisjon vs. Saksamaa,⁽³³⁾ et kuuendas direktiivis on hoidutud mõjutamast seda, kuidas liikmesriigid oma postisüsteemi korraldavad, kuna artikli 13 A osa lõike 1 punkt a hõlmab nii avalik-õiguslikke kui ka eraõiguslikke postiettevõtteid. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega määravad liikmesriigid kindlaks üldisest huvist lähtuvalt tagatavad postiteenused, võttes arvesse oma individuaalseid geograafilisi, sotsiaalseid ja majanduslikke tingimusi.

75. Tuleb siiski märkida, et liikmesriikidel lasub kohustus anda maksuvabastus, kui artikli 13 A osa lõike 1 punkti a nõuded on täidetud.⁽³⁴⁾ Sellele kohustusele vastab üksikisiku vastav õigus. Käibemaksuvabastust kohaldades peab liikmesriik seega järgima lähenemisviisi, mille ta on vastu võtnud postiteenuste sektori regulatiivse raamistiku kontekstis. Kui neil oleks vabadus piiritleda üldist huvi käibemaksust vabastamise eesmärgil oma suva järgi, viitamata universaalse postiteenuse mõistele, muutuks küsitavaks maksuvabastuse andmise õigus.

76. Teenuse osutamine universaalteenuse osutaja infrastruktuuri kasutades ei tähenda veel seda, et tegemist on universaalteenusega. Teenuse osutamisel tuleb järgida üldkohaldatavaid ja ühtseid tingimusi ning tariife. Alles siis võib seda käsitada riiklike postiteenistuste staatusest tuleneva teenusena, mis teenib teataval konkreetsel viisil üldist huvi.

77. Nagu Saksamaa valitsus on postidirektiivi põhjendusele 15 viidates õigesti märkinud, võivad universaalteenuste osutajad pidada läbirääkimisi lepingute üle iga kliendiga eraldi. Selliseid teenuseid osutades ei tegutse teenuseosutaja riikliku postiteenistusena, kuna nendel tingimustel osutatav teenus ei ole võrdselt kättesaadav kõigile kasutajatele, vaid ainult teatava ostujõuga kasutajatele.

78. Lisaks sellele on universaalteenuste osutaja nende teenuste puhul, mida ta osutab peale universaalteenuste ja mille suhtes ei kohaldata universaalteenuste suhtes kehtivaid tingimusi, samas olukorras kui kõik teised postiteenuste osutajad. Sellest tulenevalt välistab nii neutraalse maksustamise põhimõte kui ka konkurentsimoονutuste keeld käibemaksuvabastuse kohaldamise.

79. Euroopa Kohus on juba kohtuasjas Corbeau rõhutanud, et ainuõiguste andmine ei ole EMÜ asutamislepingu artikli 90 lõike 2 (nüüd EÜ artikkel 86) kohaselt õigustatud eriteenuste puhul, mis on üldisest huvist lahutatavad ja mille hulka kuuluvad teenused, mis vastavad ettevõtjate erihuvidele.⁽³⁵⁾ Tuleb mõnda, et Royal Mailil ei ole mainitud ainuõigusi. Käibemaksust vabastamine on siiski universaalteenuste osutaja privileeg, mis on õigustatud ainult seetõttu, et universaalteenuse osutaja täidab ülesandeid, mis teenivad üldist huvi. Seda ei tohi laiendada hõlmamaks muid teenuseid, mida ta on osutanud eraldi muudele ettevõtjatele.

80. Postidirektiivi artikli 14 lõikes 2 ei ole sätestatud niisama, et universaalteenuse osutajad peavad sisemistes raamatupidamissüsteemides eraldi arvestust, et teha selget vahet kõikide universaalteenuste alla kuuluvate ja mittekuuluvate teenuste vahel. Artikli 14 lõike 2 teise lause kohaselt kehtib see ka reserveerimata universaalteenuste kohta. Selle nõude eesmärk on tagada kulude läbipaistvus ning välistada eri kategooriate ristsubsideerimine, mis võib anda universaalteenuste osutajale teiste teenuseosutajatega konkureerides eelise.

81. Postiteenuste eri kategooriate selge eristamine on vajalik ka maksuvabastuse seisukohast, et mitte anda universaalteenuse osutajale eelist sektoris, milles ta konkureerib teiste teenuseosutajatega. Kuna eri teenusekategooriate kohta tuleb nagunii eraldi arvestust pidada, ei ole põhjust uskuda, et vabastuse erinev kohaldamine võiks selles olukorras tekitada suuremaid praktilisi raskusi.

82. Hulgisaadetistega (*bulk mail services*) seotud teenuste kohta, mis ei tohiks komisjoni arvates olla samuti käibemaksust vabastatud, tuleb märkida, et see ei ole tehniline termin, mis oleks määratletud näiteks postidirektiivis. Postidirektiivis on eraldi kategooriana hoopis mainitud ainult otseposti. See on postidirektiivi artikli 2 punktis 8 määratletud kui „teatis, mis koosneb ainult reklaam-, turustus- või müügiedendusmaterjalist ning sisaldab märkimisväärselt suurele hulgale adressaatidele saadetavat ühesugust sõnumit, v.a adressaadi nimi, aadress, tunnusnumber ja muud teatise sisu mittemuutvad erinevused, ning mis edastatakse ja toimetatakse saatja poolt saadetisele või selle ümbrisele märgitud aadressil”.

83. Ühest küljest võiks hulgisaadetiste mõistet käsitada otseposti sünonüümina. Laiemas tähenduses võib see aga üldiselt hõlmata ka ärialaseid saadetisi, mida üks saatja edastab suurele hulgale adressaatidele, kuid mis sisaldavad individuaalseid teatise, nagu sideettevõtete arved või pankade saadetavad kontoväljavõtted.

84. Olenemata mõiste tõlgendamisest, ei saa maksuvabastust kohaldada, kui selliste saadetiste veo eest võetav hind on kokku lepitud individuaalselt.

85. Isegi juhul, kui hulgisaadetiste suhtes kohaldatakse üldist postitariifi, ei ole sellised teenused tüüpilised teenused, millega rahuldatakse eraklientide esmavajadusi. Kuid riikliku postivõrgu tagamine äriklientidele teenib samuti üldist huvi.

86. Sellest saavad kaudset kasu ka eraisikud. Nende huvides on see, et neile mõeldud ärialased saadetised toimetatakse nendeni mõistliku tasu eest isegi juhul, kui nad elavad asjaomase liikmesriigi äärepoolseimates piirkondades. Kui ärialaste saadetiste saatjal ei ole õigust käibemaksu maha arvata, nagu näiteks pangal, mõjutaks postikulule lisatud käibemaks oluliselt hinda, mida saatja oma teenuse eest kliendilt küsib.

87. Ärialaste saadetiste puhul, mis sisaldavad individuaalseid teatise ja mida veetakse üldiste tariifide eest, on raske kindlaks teha, milline on see postisaadetiste kogus, millest alates tuleb neid käsitada käibemaksust vabastatud hulgisaadetistena. Kas tuleks selleks koguseks pidada 50 arvet, mida tavaliselt saadab päevas üks väike või keskmise suurusega ettevõtja, või tuhandeid

arveid, mida saadab välja suur kommunaalettevõtja? Seega tuleks selliseid postisaadetisi kohelda samamoodi kui individuaalse sisuga eraldi saadetud saadetisi.

88. Eristada on aga võimalik otseposti postidirektiivi artikli 2 punkti 8 tähenduses. Selle võiks universaalse postitariifi rakendamisest hoolimata jätta vabastuse kohaldamisalast välja, kuna nende saadetiste puhul on valdavaks ärideline huvi reklaamida saatja tooteid või teenuseid. Lõpuks on era- ja üldise huvi vahekord siiski liikmesriikide otsustada. Selles kontekstis tuleks arvesse võtta ka universaalteenuste osutajatega konkureerivate ettevõtjate huvi saada võrdsetel tingimustel juurdepääs sellele kasumlikule turusegmendile.

89. Seega tuleb teisele ja kolmandale küsimusele vastata, et kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a kohaselt on käibemaksust vabastatud ainult need riiklike postiteenistuste teenused, mida nad osutavad oma staatusest tulenevalt, st üldist huvi teenivad universaalteenused. Vabastatud ei ole aga need teenused, mida osutatakse individuaalselt läbiräägitud tingimustel ja mille suhtes ei kehti universaalteenuste suhtes kohaldatavad nõuded.

V. Ettepanek

90. Tuginedes eelnevale, teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata High Court'i esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. „Riiklikud postiteenistused” nõukogu 17. mai 1977. aasta kuuenda direktiivi 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas artikli 13 A osa lõike 1 punkti a tähenduses on postiteenuste osutajad, kes tagavad universaalteenuse osutamise. Maksuvabastuse kohaldamine ei eelda teatavate universaalteenuste reserveerimist teenuseosutaja(te)le.

2. Kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punkti a kohaselt on käibemaksust vabastatud ainult need riikliku postiteenistuse teenused, mida teenistus osutab oma staatusest tulenevalt, st üldist huvi teenivad universaalteenused. Vabastatud ei ole aga need teenused, mida osutatakse individuaalselt läbiräägitud tingimustel ja mille suhtes ei kehti universaalteenuste suhtes kohaldatavad nõuded.

1 – Algkeel: saksa.

2 – Nõukogu 17. mai 1977. aasta kuues direktiiv 77/388/EMÜ kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas (EÜT 1977 L 145, lk 1; ELT eriväljaanne 09/01, lk 23), mis on alates 1. jaanuarist 2007 asendatud nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiviga 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, lk 1–118).

3 – Vt 24. juuli 2007. aasta pressiteade IP/07/1164.

4 – Direktiivi 2006/112/EÜ artikli 132 sõnastus on sellega peaaegu identne ning selle kohaselt on käibemaksust vabastatud riiklike postiteenistuste poolt teenuste, välja arvatud reisijateveo- ja telekommunikatsiooniteenuste, osutamine ja nendega seotud kauba tarnimine.

5 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (EÜT 1998, L 15, lk 14; ELT eriväljaanne 06/03, lk 71), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta direktiiviga 2002/39/EÜ (EÜT L 176, lk 21; ELT eriväljaanne 06/04, lk 316).

6 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 2008. aasta direktiiv 2008/6/EÜ, millega

muudetakse direktiivi 97/67/EÜ seoses ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimisega (ELT L 52, lk 3). Direktiiviga keelatakse alates 1. jaanuarist 2011 teatavate teenuste reserveerimise võimalus (11 liikmesriigile kehtib pikem tähtaeg, mille kohaselt peavad nad selle üle võtma 2012. aasta lõpuks).

7 – Kohtujurist Geelhoed'i 10. aprilli 2003. aasta ettepanek kohtuasjas C-169/02: Dansk Postordreforening, milles määrus anti 6. novembril 2003 (EKL 2003, lk I-13330, ettepaneku punkt 79). Selles kohtuasjas jäi otsus tegemata, kuna eelotsusetaotlus võeti pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist tagasi.

8 – Vt kuuenda direktiivi artikli 13 A osa lõike 1 punktidega b ja c seoses 20. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-307/01: d'Ambrumenil ja Dispute Resolutions Services (EKL 2003, lk I-13989, punkt 58) ja 8. juuni 2006. aasta otsus kohtuasjas C-106/05: L.u.P. (EKL 2006, lk I-5123, punkt 25).

9 – Vt komisjoni 29. juuni 1973. aasta ettepanekut, milles käsitletakse kuuendat direktiivi kumuleeruvate käibemaksudega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta – ühine käibemaksusüsteem: ühtne maksubaas, Euroopa Ühenduste Bülletään, lisa 11/73, lk 16.

10 – Eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus d'Ambrumenil ja Dispute Resolutions Services, punkt 52; 26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-498/03: Kingscrest Associates ja Montecello (EKL 2005, lk I-4427, punkt 29); 14. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-445/05: Haderer (EKL 2007, lk I-4841, punkt 18) ja 16. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-253/07: Canterbury Hockey Club jt (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata, punkt 17).

11 – 12. novembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-149/97: Institute of the Motor Industry (EKL 1998, lk I-7053, punkt 18); eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus d'Ambrumenil ja Dispute Resolutions Services, punkt 54, ja 1. detsembri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-394/04 ja C-395/04: Ygeia (EKL 2005, lk I-10373, punkt 15).

12 – 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Haderer, punkt 18, ja 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Canterbury Hockey Club jt, punkt 17.

13 – Vt ka minu 15. detsembril 2005. aasta ettepanekut liidetud kohtuasjades C-443/04 ja C-444/04: Solleveld ja van den Hout-van Eijnsbergen, milles otsus tehti 27. aprillil 2006 (EKL 2006, lk I-3617, ettepaneku punktid 39 ja 49).

14 – 11. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 107/84: komisjon vs. Saksamaa (EKL 1985, lk 2655, punkt 11).

15 – Eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, punkt 13, ja 14. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-401/05: VDP Dental Laboratory (EKL 2006, lk I-12121, punkt 25).

16 – Eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, punktid 11 ja 19.

17 – Vt eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, punkt 16.

18 – Vt eespool 7. joonealuses märkuses viidatud kohtujuristi ettepanek kohtuasjas Dansk Postordreforening, ettepaneku punktid 70–76.

19 – Vt käesoleva ettepaneku punktid 29 ja 30.

20 – Vt nt postidirektiivi artikli 3 lõike 3 esimese lause sõnastus.

21 – Viidatud eespool 2. joonealuses märkuses.

22 – Vt sellega seoses 6. oktoobri 1982. aasta otsus kohtuasjas 283/81: Cilfit jt (EKL 1982, lk 3415, punkt 20) ja 18. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-173/06: Agrover (EKL 2007, lk I-8783, punkt 17).

23 – EÜT L 375, lk 3; ELT eriväljaanne 06/01, lk 139..

24 – 4. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-169/04: Abbey National (EKL 2006, lk I-4027, punkt 61 jj); üksikasjalikumalt Euroopa Kohtu praktika kohta vt minu ettepanek kõnealuses kohtuasjas, punkt 73 jj.

25 – Viidatud eespool 7. joonealuses märkuses.

26 – Eespool 7. joonealuses märkuses viidatud kohtujuristi ettepanek kohtuasjas Dansk Postordreforening, punkt 79.

27 – Vt 15. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-162/06: International Mail Spain (EKL 2007, lk I-9911, punkt 31 jj), milles viidatakse seoses EÜ artikli 86 lõikega 2 19. mai 1993. aasta otsusele kohtuasjas C-320/91: Corbeau (EKL 1993, lk I-2533, punktid 14–16) ja 17. mai 2001. aasta otsusele kohtuasjas C-340/99: TNT Traco (EKL 2001, lk I-4109, punkt 5).

28 – Vt käesoleva ettepaneku punkt 32, ja eespool 12. joonealuses märkuses esitatud viited.

29 – 7. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-216/97: Gregg (EKL 1999, lk I-4947, punktid 19 ja 20); eespool 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Kingscrest Associates ja Montecello, punkt 29; eespool 8. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus L.u.P, punkt 24; ja 28. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-363/05: JP Morgan Fleming Claverhouse (EKL 2007, lk I-5517, punkt 46).

30 – 3. mai 2001. aasta otsus kohtuasjas C-481/98: komisjon vs. Prantsusmaa (EKL 2001, lk I-3369, punkt 22) ja eespool 29. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus JP Morgan Fleming Claverhouse, punkt 47.

31 – Muidugi oleks mõeldav see, kui TNT osutaks kogu riigi territooriumi hõlmavaid integreeritud postiteenuseid koostöös teiste teenuseosutajatega, eeskätt Royal Mailiga. Niivõrd kuivõrd kõnealune teenus vastab ka hinna suhtes kehtestatud nõudele, võiks seda pidada käibemaksust vabastatud universaalteenuseks. Minu arvates ei pea teenuseosutaja tegema kõiki universaalteenuse osana tehtud tehinguid oma vahenditega.

32 – Vt eespool 10. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Kingscrest ja Montecello, punkt 22; kohtuotsus Haderer, punkt 17 ja kohtuotsus Canterbury Hockey Club jt, punkt 16.

33 – Viidatud eespool 14. joonealuses märkuses, punkt 16.

34 – Vt sellega seoses eespool 14. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus komisjon vs Saksamaa, punkt 10; 6. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-45/01: Dornier (EKL 2003, lk I-12911, punkt 81) ja eespool 29. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus JP Morgan Fleming Claverhouse, punktid 61 ja 62.

35 – Eespool 27. joonealuses märkuses viidatud kohtuotsus Corbeau, punkt 19.